

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра дошкільної та спеціальної освіти

СПЕЦІАЛЬНА ПЕДАГОГІКА
Збірник тестових завдань з курсу

для здобувачів денної форми навчання
спеціальності 016 «Спеціальна освіта»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мукачево
МДУ 2022

УДК 376.013.2(079.1)

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою Мукачівського державного університету
протокол № 5 від 22.12.2022р*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри
дошкільної та спеціальної освіти*

Протокол № 9 від 02.12.2022р.

Рецензент

Бондар Т.І. - доктор педагогічних наук, професор, кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту

С71

Кас'яненко О.М. Спеціальна педагогіка: збірник тестів з дисципліни «Спеціальна педагогіка» для здобувачів денної форми навчання, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» першого (бакалаврського) рівня / укладач О.М. Кас'яненко, Мукачево: МДУ, 2022. 47 с. (1,5 др.ар.)

У навчально-методичному виданні представлені тестові завдання з спеціальної педагогіки для виявлення рівня сформованих компетентностей з тем дисципліни здобувачів на практичних заняттях, для перевірки результатів самостійної роботи, контрольних робіт, підсумкового контролю, для самоперевірки.

Зміст

ВСТУП	5
I. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
II. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	
Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука	16
Тема 2. Особи з порушенням психофізичного розвитку як суб'єкт спеціальної педагогіки	18
Тема 3. Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами	20
Тема 4. Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні	22
Тема 5. Педагогічні системи освіти осіб з вадами слуху	23
Тема 6. Спеціальна освіта осіб з порушеннями зору	25
Тема 7. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату	27
Тема 8. Освіта осіб з порушенням розумового розвитку (розумовою відсталістю)	29
Тема 9. Спеціальна освіта дітей з труднощами в навчанні (затримка психічного розвитку)	31
Тема 10. Спеціальна освіта при аутизмі і аутистичних рисах особистості	33
Тема 11. Порушення поведінки у дітей	35
Тема 12. Розвиток і освіта дітей зі складними вадами розвитку	37
III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	40
IV. КЛЮЧІ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ТЕСТІВ	41
V. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	43

ВСТУП

Останніми десятиліттями у закладах вищої освіти України активно впроваджуються різні види контролю для визначення рівня професійних компетентностей здобувачів із навчальних дисциплін. Зростає значення не лише контролю з боку викладача, але й самоконтролю в успішному засвоєнні матеріалу здобувачем.

Серед методів контролю і самоконтролю у навчанні важливе місце належить тестуванню. Тестовий контроль вважається одним з найефективніших, оскільки за допомогою тестів виявляються індивідуальні відмінності тестованих осіб з високим ступенем об'єктивності за рахунок стандартизації запитань і відповідей, особливої процедури проведення тестування та способів обробки результатів. У цій збірці тестів пропонується набір ~~тестових~~ таких завдань різного типу і форми до кожної теми зі спеціальної педагогіки.

Здобувачі вищої освіти можуть використовувати їх для самоперевірки на практичних заняттях, для перевірки результатів самостійної роботи, контрольних робіт, підсумкового контролю, самоперевірки.

Оптимальний варіант роботи здобувачів з тестами передбачає попереднє уважне ознайомлення із змістом теми з одного або кількох підручників, осмислення прочитаного шляхом постановки власно складеної системи запитань, продумування відповідей. Лише коли тема буде засвоєна, варто перевірити рівень засвоєння її шляхом тестування. До кожної теми пропонується 10 тестових завдань. Перед виконанням завдання необхідно уважно прочитати його зміст. Після виконання всіх завдань (в разі сумніву) можна звернутися до підручника для уточнення відповіді.

У такий спосіб можна об'єктивно оцінити свій рівень засвоєння теми і перейти до наступної теми. Викладач спеціальної педагогіки може застосовувати матеріали посібника для проведення контролю під час практичних занять, використовуючи ці тестові завдання як базові, напрацьовувати власні варіанти тестових завдань. Завдання тестів стосується різних аспектів спеціальної педагогіки

(володіння системою понять, їх диференційними ознаками та зв'язками між поняттями, володіння категоріальним класуванням тощо). До кожної з навчальних тем розроблено комплексну, логічно вибудовану систему завдань, покрокове виконання яких сприятиме глибшому розумінню студентами тих чи інших аспектів змістової проблематики дисципліни, надасть проблемно-орієнтованого характеру процесу засвоєння ними матеріалу. Зрештою, робота над тематичними тестовими завданнями забезпечує систематичну активну роботу здобувачів протягом семестру, водночас підвищуючи рівень індивідуалізації навчання завдяки рефлексивним співбесідам викладача та здобувачів з приводу правильності виконання тестів.

Виконання тестових завдань зі спеціальної педагогіки забезпечують тривалість збереження засвоєного матеріалу, а нестереотипні розв'язки генерують можливість особистих мікровідкриттів, самостійного критичного аналізу результатів та досягнень.

I. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни - забезпечити теоретичну і практичну підготовку здобувачів вищої освіти до виконання функціональних обов'язків вчителів-логопедів, спеціальних педагогів через висвітлення основних мети, цілей, завдань спеціальної педагогіки; категорій та принципів спеціальної педагогіки, міжпредметних зв'язків; класифікації осіб з порушеннями розвитку; закономірностей та особливостей розвитку, виховання та навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку (порушення зору, слуху, мовлення, опорно-рухового апарату, затримка психічного розвитку, розумова відсталість, аутизм, складні порушення та ін.).

Завдання навчальної дисципліни:

- розкрити методологічні і теоретичні основи спеціальної педагогіки;
- розглянути історичний аспект розвитку теорії та практики спеціальної освіти;
- сучасні концепції і теорії функціонування, розвитку, навчання, виховання і соціалізації дітей;
- розкрити особливості комплексного корекційно-педагогічного, психологічного та соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в різних типах освітніх закладів.

Мета та завдання забезпечують реалізацію низки **компетентностей:**

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як член суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-4. Здатність планувати та організовувати освітньо-корекційну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення (інтелекту, мовлення, слуху, зору, опорно-рухових, функцій тощо), актуального стану та потенційних можливостей осіб із особливими освітніми потребами.

СК-5. Здатність реалізовувати ефективні корекційно-освітні технології у роботі з дітьми, підлітками, дорослими з особливими освітніми потребами, доцільно обирати методичне й інформаційно-комп'ютерне забезпечення.

СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.

СК-7. Здатність дотримуватися вимог до організації корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК-11. Здатність дотримуватися основних принципів, правил, прийомів і форм суб'єкт-суб'єктної комунікації.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК-22. Здатність до поєднання теорії та практики, прагнення до удосконалення професійної компетентності.

Очікувані **результати навчання** за дисципліною:

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньокорекційного процесу в різних типах закладів. –

РН7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН9. Мати навички комплектування та організації діяльності спеціальних закладів освіти, спеціальних груп у закладах дошкільної освіти, спеціальних класів у закладах загальної середньої освіти тощо.

РН10. Здійснювати спостереження за дітьми з психофізичними порушеннями (інтелекту, мовлення, зору, слуху, опорно-рухових функцій тощо), реалізовувати корекційно-педагогічну роботу з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методики, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

РН12. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги (допомогу) відповідно до рівня розвитку і функціонування,

обмеження життєдіяльності дитини з особливими освітніми потребами.

РН13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

РН14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзії у ролі вчителя-дефектолога, асистента вихователя закладу дошкільної освіти тощо.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти.

РН16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН23. Мати навички самостійного навчання та удосконалення педагогічної майстерності, вирішувати професійні проблеми, дотримуючись етичних норм поведінки.

Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні засади спеціальної педагогіки

Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука

Поняттєво-категоріальний апарат спеціальної педагогіки. Теоретичні засади спеціальної педагогіки (дефектології). Галузі спеціальної педагогіки (сурдопедагогіка, тифлопедагогіка, логопедагогіка, психокорекційна педагогіка, ортопедагогіка, аутизмпедагогіка). Сучасна термінологія в умовах оновленої гуманістичної парадигми спеціальної педагогіки. Основні поняття спеціальної педагогіки (порушення, дизонтогенез, корекція, компенсація, соціалізація, абілітація та реабілітація, особи з особливими освітніми потребами, корекційнокомпенсаторна робота, корекційна спрямованість навчання, корекційно-розвиткові послуги

(допомога), підтримка, психолого-педагогічний супровід тощо). Міжпредметні зв'язки спеціальної педагогіки.

Тема 2. Особи з порушенням психофізичного розвитку як суб'єкт спеціальної педагогіки

Зміст поняття «особливі потреби», «порушення розвитку». Загальна характеристика дітей з особливими потребами. Вплив дефекту на загальний розвиток дитини, на психічний розвиток, на пізнавальну діяльність. Класифікація видів порушень психофізичного розвитку особистості. Причини порушень у розвитку. Наукові концепції Л.С. Виготського та їх значення для становлення і розвитку спеціальної педагогіки (дефектології). Загальні та специфічні особливості дітей з відхиленнями розвитку. Л.С. Виготський про структуру дефекту. Первинний та вторинний дефекти у структурі аномального розвитку.

Тема 3. Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами

Періодизація еволюції ставлення суспільства і держави до осіб з порушеннями психофізичного розвитку (за періодизацією М.М. Малофєєва); порівняльна характеристика етапів становлення і розвитку систем спеціальної освіти в Європі та в Україні. Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами. Розвиток спеціальної педагогіки у 20-30 р.р. ХХ ст. Етапи розвитку освіти дітей з особливими потребами за часів незалежності України (за періодизацією О.М. Таранченко). Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами в Україні.

Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами. Розвиток спеціальної педагогіки у 20-30 р.р. ХХ ст. Етапи розвитку освіти дітей з особливими потребами за часів незалежності України (за періодизацією О.М. Таранченко). Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами в Україні. Сучасний період розвитку освіти осіб з особливими освітніми потребами. Трансформаційні зміни спеціальної освіти в

Україні. Система освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами в Україні.

Тема 4. Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні.

Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти осіб з особливими освітніми потребами в Україні. Концепція «Нова українська школа». Принципи відбору дітей у спеціальні та інклюзивні заклади. Робота інклюзивно-ресурсних центрів. Загальна характеристика інклюзивно-ресурсних центрів. Напрями діяльності, завдання, принципи, методи роботи інклюзивно-ресурсних центрів. Етапи діагностичного обстеження в інклюзивно-ресурсних центрах. Участь педагогів загальноосвітніх закладів у розв'язанні проблеми відбору дітей.

Диференціація системи закладів для дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку. Можливості інтегрованої та інклюзивної освіти дітей, що потребують корекції психофізичного розвитку. Індивідуальне навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку як форма організації корекційно-педагогічного процесу.

Корекційна спрямованість як основний принцип організації навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку. Поняття про принципи організації освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами. Генетичний принцип, принцип педагогічного оптимізму, принцип розвивального навчання, принцип ранньої педагогічної допомоги, принцип соціально адаптованої спрямованості навчання, принцип діяльнісного підходу до навчання і виховання, принцип розвитку мислення, мовлення і комунікації як засобів спілкування, принцип диференційованого та індивідуального підходів, принцип необхідності спеціального педагогічного керівництва тощо.

Змістовий модуль 2. Характеристика основних видів дизонтогенеза і структура спеціальної освіти

Тема 5. Педагогічні системи освіти осіб з вадами слуху

Предмет і завдання сурдопедагогіки. Причини порушень слуху. Діагностика стану слухової функції людини. Загальна характеристика дітей з порушеннями слуху. Педагогічні системи спеціальної освіти осіб з вадами слуху. Спеціальне навчання дітей з частковим порушенням слуху. Навчання дітей зі зниженим слухом в масовій школі. Спеціальна освіта глухих. Професійна освіта і соціальна адаптація осіб з порушеним слухом.

Тема 6. Спеціальна освіта осіб з порушеннями зору

Предмет і завдання тифлопедагогіки. Загальна характеристика дітей з порушеннями зору. Дошкільна освіта дітей з порушеним зором. Навчання дітей з вадами зору в школі. Засоби навчання сліпих і слабозорих. Лікувально-профілактична, санітарно-гігієнічна та відновлювальна робота.

Тема 7. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату

Види порушень опорно-рухового апарату. Загальна характеристика ДЦП. Структура рухового дефекту при ДЦП. Порушення психіки при ДЦП. Мовні порушення при ДЦП. Корекційна робота при ДЦП. Система спеціалізованої допомоги дітям, які страждають на церебральний параліч.

Тема 8. Освіта осіб з порушенням розумового розвитку (розумовою відсталістю)

Поняття та основні ознаки розумової відсталості. Види розумової відсталості: олігофренія і деменція. Причини інтелектуального недорозвитку. Класифікація розумової відсталості за глибиною ураження. Загальна характеристика цих форм. Класифікація форм олігофренії за М.С. Певзнер. Диференціація розумової відсталості та подібних станів. Освіта як засіб реабілітації та досягнення незалежного життя. Дитина з порушенням розумового розвитку в освітній установі загального призначення.

Тема 9. Спеціальна освіта дітей з труднощами в навчанні (затримка психічного розвитку)

Поняття „затримка психічного розвитку” та характеристика відхилень при ЗПР. Причини виникнення ЗПР у дітей. Класифікація основних форм ЗПР (за К.С. Лебединською). Диференціальна діагностика дітей із ЗПР і нормальних однолітків. Розмежування ЗПР і РВД. Специфіка освітніх потреб дітей з ЗПР. Етапи надання допомоги дітям з ЗПР. Організація і зміст корекційно-розвиваючого навчання.

Тема 10. Спеціальна освіта при аутизмі і аутистичних рисах особистості

Поняття про синдром раннього дитячого аутизму і аутистичних рисах особистості. Причини аутизму. Клініко-психолого-педагогічна характеристика. Можливості розвитку, освіти та соціалізації. Корекційно-педагогічна допомога при аутизмі.

Тема 11. Порушення поведінки у дітей

Загальна характеристика дітей з порушеннями поведінки. Основні синдроми відхилення в дітей і підлітків. Психопатичні форми поведінки. Реактивні стани та конфліктні переживання у дітей. синдром з гіперактивністю дефіциту уваги (СДУГ). Напрями корекційно-розвивальної роботи з дітьми, які мають порушення поведінки.

Тема 12. Розвиток і освіта дітей зі складними вадами розвитку

Поняття про складне порушення розвитку. Основні групи дітей з поєднаними порушеннями і значення їх психолого-педагогічного вивчення. Завдання психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини зі складним дефектом. Психолого-педагогічні основи розвитку і освіти осіб зі складним дефектом. Шляхи і способи організації спеціальної освіти для осіб зі складним порушеннями в розвитку.

II. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

Змістовий модуль 1. Науково-теоретичні засади спеціальної педагогіки

Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука

1. Спеціальна педагогіка – це наука:

а) про порушення мовлення, про методи їх попередження, виявлення і усунення засобами спеціального навчання і виховання;

б) про аномальний розвиток мовлення;

в) про психофізіологічний розвиток дітей з психічними і фізичними недоліками, про закономірності їх виховання, освіти і навчання.

2. Система спеціальних і загальнопедагогічних заходів, спрямованих на ослаблення або подолання недоліків психофізичного розвитку визначається як...

а) компенсація;

б) корекція;

в) адаптація.

3. Назвіть галузь, яка не вивчається спеціальною педагогікою:

а) сурдопедагогіка;

б) логопедія;

в) патопсихологія;

г) тифлопедагогіка.

4. Однією з центральних проблем спеціальної педагогіки є:

а) сімейне виховання дітей з обмеженими можливостями;

б) відновлення здоров'я, усунення патологічного процесу в дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

в) комбіноване й координоване застосування медичних заходів з метою підвищення рівня загальної працездатності дітей з порушеннями в розвитку;

г) навчання та розвиток дітей з обмеженими можливостями.

5. Яке із завдань не входить в систему завдань спеціальної педагогіки:

- а) вивчення педагогічних закономірностей розвитку особистості в умовах обмежених можливостей життєдіяльності;
- б) розробка наукових основ змісту освіти, організаційних умов спеціальної освіти;
- в) матеріальна допомога особам з обмеженими можливостями;
- г) розробка і реалізація програм профорієнтації, професійної підготовки;
- д) соціально-трудова адаптації осіб з обмеженою працездатністю.

6. Укажіть відповідність між галузями спеціальної педагогіки та предметом їхнього дослідження:

- а) тифлопедагогіка;
- б) логопедія;
- в) сурдопедагогіка;
- г) олігофренопедагогіка;
- 1) Діти з вадами слуху;
- 2) діти з порушеннями мовлення;
- 3) діти з вадами зору;
- 4) діти з вадами інтелекту.

7. До якого з термінів відноситься визначення: «зміни, які відбуваються в суб'єктові, за допомогою яких здійснюється пристосування до умов, що змінилися»?

- а. розвиток;
- б. адаптація;
- в. формування.

8. Корекція -

- а) розглядається як відновлення, заміщення недорозвинених чи пошкоджених функцій шляхом використання збережених або перебудови частково порушених функцій;
- б) це система заходів, спрямованих на відновлення повноцінного суспільного буття особистості в цілому;
- в) (з лат. поправка, часткове виправлення, зміна) розглядається, як психолого-педагогічна діяльність спрямована на виправлення порушень пізнавального розвитку;
- г) це процес становлення особистості на основі засвоєння нею елементів культури соціальних цінностей.

9. Відхилення від норми:

- а) аналогія;
- б) аномалія;
- в) анемія;
- г) асфіксія.

10. Визначіть відповідність принципів спеціальної освіти їхньому змісту:

1. принцип педагогічного оптимізму дитини для визначення її особливих освітніх потреб;
2. принцип ранньої педагогічної допомоги;
3. принцип корекційно-компенсуючий;
 - а) раннє виявлення та рання діагностика відхилень у розвитку;
 - б) навчатися можуть всі діти;
 - в) корекція - засіб забезпечення людині з обмеженими можливостями максимально можливої для неї самостійності та незалежності.

Рекомендована література: [3-с.67], [4-с.87], [9-с.106], [22-с.12], [28-с.4]

Тема 2. Особи з порушенням психофізичного розвитку як суб'єкт спеціальної педагогіки

1. Виберіть найбільш прийнятні для педагогічної сфери терміни.
 - а) аномальні (діти, особи);
 - б) діти (особи) з патологією розвитку;
 - в) діти з особливими освітніми потребами;
 - г) особи (діти) з обмеженими можливостями.
2. Розрізняють такі групи причин виникнення порушень розвитку:
 - а) вроджені і набуті;
 - б) первинні і вторинні;
 - в) спадкові і травматичні;
 - г) генетичні і інфекційні.
3. Теорію про складність структури порушення висунув:
 - а) О.Лурія;
 - б) В. Лебединський;

- в) М. Певзнер;
г) Л.Виготський.
4. Натальна патологія виникає:
- а) внаслідок ураження ЦНС під час родової діяльності;
 - б) в період внутрішньоутробного розвитку;
 - в) внаслідок ураження ЦНС у післяродовому періоді.
5. Чому 1-й триместр вагітності є найсприйнятливішим до впливу факторів, які викликають вроджені патології?
- а) в цей період «закладається» стать дитини;
 - б) в цей період формується опорно-руховий апарат дитини;
 - в) в цей період починає формуватися кровоносна система і головний мозок дитини.
6. До групи дітей із сенсорними порушеннями належать:
- а) особи з порушеннями мовлення;
 - б) особи з порушеннями слуху;
 - в) особи з порушеннями інтелектуального розвитку;
 - г) особи з порушеннями поведінки.
7. Генетичні захворювання, хромосомні порушення, несумісність груп крові чи резус-фактору матері та плоду, спадкові захворювання – це фактори розвитку відхилень, що впливають на здоров'я дитини під час:
- а) пренатального періоду;
 - б) натального періоду;
 - в) постнатального періоду.
8. Як називають поєднання двох чи навіть декількох виражених психофізичних порушень?
- а) проблеми розвитку;
 - б) комплексні порушення декількох функцій;
 - в) затримка розвитку психічних новоутворень.
9. Об'єктом спеціальної педагогіки є:
- а) спеціальна освіта осіб з особливими освітніми потребами;
 - б) виховання як свідомо та цілеспрямовано здійснюваний процес;
 - в) особистість дитини, що має незначні відхилення в розвитку й поведінці.
10. Вторинним дефектом при порушенні слухової функції є:

- а) недорозвиток мислення;
- б) недорозвиток мовлення;
- в) недорозвиток уваги.

Рекомендована література: [3-с.78], [4-с.90], [9-с.167], [12-с.19]

Тема 3. Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами

1. В.О. Липа виокремлює в становленні і розвитку системи навчання та виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку:

- а) 3 періоди;
- б) 5 періодів;
- в) 2 періоди;
- г) 4 періоди.

2. В.І. Бондар, В.В. Золотоверх виокремлюють у становленні і розвитку освіти дітей з розумовими вадами в Україні:

- а) 5 періодів;
- б) 3 періоди;
- в) 7 періодів;
- г) 2 періоди.

3. Хто був автором рельєфного шрифту для сліпих?

- а) Р. Боскис;
- б) Л. Брайль;
- в) В. Гаюї;
- г) С. Гейніке.

4. Хто із перерахованих філософів одним із перших почав пов'язувати розумові здібності людини з діяльністю мозку?

- а) Піфагор;
- б) Платон;
- в) Аристотель;
- г) Сенека

5. Найдавнішою історично формою організації навчання є:

- а) групова;
- б) індивідуальна;
- в) індивідуально-групова;

6. Коли в Україні було засновано перші спеціальні школи для дітей із порушеннями психофізичного розвитку:

- а) в кінці XVIII ст.;
- б) в середині XIX ст.;
- в) на початку XX ст.;
- г) в кінці XVII ст.

7. Перші спроби навчання дітей з легкими формами розумової відсталості в спеціальних навчальних закладах розпочав:

- а) Ф. Пластер;
- б) Е. Крепелін;
- в) І. Песталоцці.

8. В який час відбувся період переходу від усвідомлення можливостей до усвідомлення доцільності навчання трьох категорій дітей: із порушеннями слуху, зору та розумовою відсталістю:

- а) 966 – 1715 рр.
- б) 1715 – 1806 рр.
- в) 1806 – 1927 рр.
- г) 1927 – 1991 рр.

9. Перші спроби класифікувати «аномальність» розвитку дітей були зроблені:

- а) початок 19 століття;
- б) епоха Відродження;
- в) Київська Русь.

10. В основі концепції соціальної реабілітації осіб з обмеженими можливостями, поширеної в середині XX століття, лежить ідея:

- а) про соціальну корисність людини;
- б) про необхідність допомоги людині у відновленні здоров'я;
- в) про ізоляцію інвалідів від суспільства;
- г) інтегрованої освіти.

Рекомендована література: [1-с.67], [3-с.87],[7-с.106],[19-с.22],[20-с.3]

Тема 4. Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні.

1. Сукупність різних типів закладів, які забезпечують відповідну освіту, виховання, корекційну роботу, соціальну допомогу дітям з вадами психофізичного розвитку – це:

- а) корекційна освіта;
- б) система корекційної освіти;
- в) соціальна реабілітація;
- г) система психофізичної корекції.

2. При виборі для дитини закладу корекційної освіти не враховується такий показник:

- а) вік дитини;
- б) особливості психофізичного розвитку;
- в) соціальний стан дитини;
- г) потреби і можливості дитини.

3. Яка форма навчання для дітей з особливими освітніми потребами у НУШ :

- а) спеціальна освіта;
- б) інклюзивне навчання;
- в) диференційоване навчання.

4. У всіх типах освітньо-корекційних закладів діти НЕ одержують такий вид допомоги:

- а) педагогічну;
- б) психологічну,
- в) фізичну;
- г) медичну.

5. Корекційно-виховна робота це:

- а) заміщення або перебудова порушених функцій організму;
- б) система комплексних заходів педагогічного впливу на особливості аномального розвитку;
- в) спеціальні вправи, що розвивають пізнавальні процеси.

6. У психолого-педагогічній характеристиці не відображають такі відомості про дитину:

- а) соціально-побутові умови в сім'ї;
- б) успішність;
- в) стан працездатності дитини;
- г) клінічний діагноз.

7. Діти з обмеженими можливостями мають право на:

- а) безкоштовну дошкільну освіту, початкову загальну й основну загальну освіту;
- б) безкоштовну освіту в освітній установі незалежно від його організаційно-правової форми відповідно до державних освітніх стандартів;
- в) працевлаштування після закінчення навчання відповідно до одержаних освітою та (або) професійною підготовкою;
- г) усі відповіді є правильними.

8. До закладів, які підпорядковані Міністерству праці та соціальної політики України не відносять:

- а) дитячі будинки та будинки-інтернати для дітей-інвалідів (імбецильність, ідіотія);
- б) реабілітаційні заклади;
- в) спеціальні дошкільні заклади.

9. Для навчання, виховання і соціальної адаптації дітей і підлітків зі складними, важкими порушеннями в розвитку, з супутніми захворюваннями, а також для надання їм комплексної допомоги створюються:

- а) реабілітаційні центри різних профілів;
- б) медико-психолого-педагогічні комісії;
- в) психологічна служба.

10. Що не входить у компетенцію інклюзивно-ресурсного центру?

- а) педагогічна діагностика;
- б) вибір спеціальних освітніх закладів;
- в) вибір лікувальних заходів;
- г) психологічне обстеження.

Рекомендована література: [6-с.67], [7-с.87],[14-с.123],[18-с.12]

Змістовий модуль 2. Характеристика основних видів дизонтогенеза і структура спеціальної освіти

Тема 5. Педагогічні системи освіти осіб з вадами слуху

1. Сурдопедагогіка –це

- а) педагогічна наука, яка вивчає особливості розвитку, навчання і виховання осіб з порушеннями слухової функції;

б) педагогічна наука, яка вивчає людей, які втратили слух у віці, коли їхнє мовлення було більшою або меншою мірою сформоване;

в) педагогічна наука, яка займається вивченням людей у яких є відсутність або глибоке порушення слуху і, з огляду на це, відсутність мовлення.

2. Глухі діти - це:

а) діти з цілковитою відсутністю слуху або його значним зниженням, за якого сприймання, розпізнавання і самостійне оволодіння усним мовленням (спонтанне формування мовлення) є неможливим;

б) діти з повною відсутністю слуху;

в) діти в яких відсутнє або глибоке порушення слуху і, з огляду на це, відсутність мовлення.

3. Захворюваннями середнього вуха є:

а) неврит слухового нерву;

б) атрезія зовнішнього слухового проходу;

в) отит;

г) лабіринтит.

4. На якій відстані сприймає розмовну мову дитина з III ступеню тугоухості:

а) менше 1 м;

б) більше 1 м;

в) розмовну мову не сприймає зовсім.

5. Серед дітей з розладами слуху не виділяють:

а) глухих;

б) дуже глухих;

в) слабочуючих;

г) пізнооглухлих.

6. Серед дітей з розладами слуху не виділяють:

а) глухих;

б) дуже глухих;

в) слабочуючих;

г) пізнооглухлих.

7. Дактильна форма мовлення - це:

а) засіб передачі інформації за допомогою міміки та жестів;

б) форма усного мовлення;

в) засіб передачі інформації за допомогою звуко-підсилювальної апаратури;

г) ручна азбука.

8. До особливостей психічного розвитку дітей з порушеннями слуху відносять:

а) повільність розвитку пізнавальної сфери;

б) порушення діяльності опорно-рухового апарату;

в) порушення функцій вестибулярного апарату;

г) усі відповіді є правильними.

9. Найпоширенішою причиною виникнення набутої глухоти/туговухості є:

а) застосування ото-токсичних антибіотиків;

б) соціальні фактори;

в) недоношеність плоду.

10. В сучасній сурдопедагогіці застосовується термін:

а) туговухий;

б) глухо-німий;

в) з порушенням слуху.

Рекомендована література: [3-с.81], [4-с.45],[8-с.10],[24-с.2],[26-с.23]

Тема 6. Спеціальна освіта осіб з порушеннями зору

1. Діти з повною відсутністю зорових відчуттів це:

а) сліпі;

б) слабозорі;

в) тотально сліпі;

г) парціонально сліпі.

2. Наука про навчання і виховання осіб з порушеннями зору – це:

а) дефектологія;

б) тифлопедагогіка;

в) сурдопедагогіка.

3. За ступенем порушення зору сліпі діти можуть поділятися на:

а) вроджених, набутих;

б) загальнихосновних,

- в) абсолютно сліпих, частково.
4. Основні причини дитячої сліпоти визначаються:
- а) рівнем соціально-економічного розвитку країни;
 - б) планами терапевтичних заходів;
 - в) можливостями профілактичних та лікувальних засобів;
 - г) усі відповіді є правильнимина рівні розрізнення світла і тіні або зі звуженням поля зору.
5. Зоровий аналізатор забезпечує виконання функцій:
- а) центрального зору;
 - б) бінокулярного зору;
 - в) відчуття світла;
 - г) усі відповіді є правильними.
6. Периферійний зір призначений для:
- а) сприйняття кольорів та об'єктів малих розмірів;
 - б) сприйняття навколишнього фону та великих об'єктів;
 - в) просторового сприйняття, об'єму та рельєфу предметів, бачення двома очима;
 - г) сприйняття й розрізнення різноманіття кольорів у навколишньому світі.
7. До ступенів втрати зору, які розрізняють, не входить:
- а) абсолютна сліпота;
 - б) глибока сліпота;
 - в) тотальна сліпота;
 - г) практична сліпота.
8. До категорії слабозорих відносять дітей з гостротою зору:
- а) від 0,01 D до 0,2 D;
 - б) від 0,05 D до 0,4 D;
 - в) від 0,03 D до 0,8 D;
 - г) від 0,08 D до 0,5 D.
9. Через який період часу учень має робити перерви та спеціальні вправи для очей при наявних порушеннях зору?
- а) 5-10 хв;
 - б) 10-15 хв;
 - в) 20-30 хв.
10. До особливостей психічного розвитку дітей з порушенням зору не належать:
- а) особливості уваги;

- б) особливості пам'яті;
- в) особливості розвитку мовлення;
- г) особливості сприйняття.

Рекомендована література: [1-с.67], [3-с.87],[7-с.106],[19-с.22],[20-с.3]

Тема 7. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату

1. Серед видів патологій опорно-рухового апарату не виділяють:

- а) захворювання нервової системи;
- б) розлад сформованих інтелектуальних і психічних функцій;
- в) вроджені патології ОРА;
- г) набуті захворювання та ушкодження ОРА.

2. Основну групу серед дітей з порушеннями ОРА складають:

- а) діти з недорозвиненням та дефектами розвитку кінцівок;
- б) діти з травматичними ушкодженнями спинного мозку;
- в) діти з наслідками ДЦП;
- г) діти із системними захворюваннями скелету.

3. Дитячий церебральний параліч — це:

- а) стійке, явно виражене зниження пізнавальної діяльності, що виникло на основі органічного ураження центральної нервової системи;
- б) захворювання незрілого мозку, яке виникає під впливом різноманітних шкідливих факторів, що діють у період внутрішньоутробного розвитку, на момент народження і на першому році життя дитини;
- в) прояв незрілості психічних й психомоторних функцій у результаті сповільненого дозрівання морфофункціональних систем мозку;
- г) форма набутого слабоумства, недостатність пізнавальних функцій.

4. Серед причин ДЦП за часом виникнення НЕ виділяють:

- а) вроджені;
- б) припологові;
- в) спадкові;
- г) післяпологові

5. Найбільш поширеною формою мовленнєвої патології при ДЦП є:

- а) дизартрія;
- б) алалія;
- в) дислалія;
- г) ринолалія.

6. Основоположником вивчення проблеми церебральних паралічів є:

- а) К. Бобат і Б. Бобат;
- б) К.А. Семенова;
- в) М. Фелпс;
- г) В. Літль.

7. У дітей з наслідками ДЦП провідними є:

- а) психічні порушення;
- б) порушення слуху;
- в) руховий дефект;
- г) порушення емоційно-вольової сфери.

8. Корекційна робота з формування рухових функцій при ДЦП передбачає:

- а) медикаментозне лікування;
- б) засоби фізичної реабілітації;
- в) психотерапію;
- г) усі відповіді є правильними.

9. Гіперкінези – це:

- а) мимовільні рухи, які виконуються насильно та обумовлені тонусом м'язів, що змінюється;
- б) розладнання вищих коркових функцій;
- в) тремтіння пальців рук і мовлення;
- г) розлади емоційно-вольової сфери.

10. В корекційній роботі з формування рухових функцій при ДЦП психотерапія спрямована на:

- а) нормалізацію м'язового тону, зменшення вимушених рухів, посилення активності компенсаторних процесів у нервовій системі;
- б) керування нервовою системою з метою формування адаптивних функцій;
- в) розвиток усіх сторін мовленнєвої діяльності дитини;

г) зменшення спастичності, покращення кровообігу в м'язах.

Рекомендована література: [2-с.74], [13-с.87], [17-с.106], [25-с.12], [29-с.65]

Тема 8. Освіта осіб з порушенням розумового розвитку (розумовою відсталістю)

1. Яке визначення «розумової відсталості» є вірним:

- а) – це стійке незворотне порушення інтелектуальної сфери, внаслідок ураження головного мозку.
- б) – це сповільнення темпів психічного розвитку, внаслідок функціонального пошкодження кори головного мозку.
- в) – це патологія психічної діяльності, яка проявляється в невірноваженості поведінки, поганій пристосованості до змін в наколишньому середоіщі, невмінні підкорятися вимогам оточуючих, у підвищеній реактивності.

2. - одна з галузей спеціальної педагогіки, що розробляє проблеми навчання, виховання та соціальної адаптації розумово відсталих дітей.

- а) олігофренопедагогіка;
- б) сурдопедагогіка;
- в) тифлопедагогіка;
- г) логопедія.

3. Установіть відповідність:

- 1) ідіотія;
- 2) імбецильність;
- 3) дебільність.

а) відносно легка, неглибока розумова відсталість;

б) глибока розумова відсталість;

в) найбільш важка, глибока розумова відсталість.

4. Які положення найточніше характеризують дебільність:

а) незначний ступінь розумової відсталості. У дітей знижений інтелект, мало цікавляться навколишньою дійсністю. Діти відстають у розвитку від однолітків. Вони пізніше починають ходити, говорити;

б) помірний ступінь розумової відсталості Пізнавальні можливості різко знижені. Основною рисою, характерною для

осіб цієї категорії, є нездатність до самостійного понятійного мислення. Мовний розвиток примітивний;

в) найважчий ступінь розумової відсталості. Серед численних ознак особливо виділяються порушення статичних і моторних функцій: затримка в прояві диференційованої емоційної реакції, неадекватна реакція на оточення, пізніше з'являються навички стояння, ходіння, слабкий інтерес до навколишніх об'єктів і гри.

5. Розумова відсталість характеризується як:

- а) недостатність когнітивної діяльності;
- б) затримка психічного розвитку;
- в) стійке порушення пізнавальної діяльності.

6. Деменція – це:

- а) форма психічної недорозвиненості, що виникла внаслідок ураження центральної нервової системи в пренатальний, натальний або постнатальний періоди;
- б) стійке відхилення у свідомості та поведінці дітей, обумовлене негативним впливом середовища й недоліками виховання;
- в) форма набутого слабоумства (після 3-х років), недостатність пізнавальних функцій;
- г) усі відповіді є правильними.

7. Серед варіантів розумової відсталості за класифікацією, в основу якої покладено клініко-патогенетичний підхід, розрізняють:

- а) основну (неускладнену) форму олігофренії;
- б) олігофренію з вираженими нейродинамічними порушеннями;
- в) олігофренію, ускладнену психопатоподібними формами поведінки;
- г) усі відповіді є правильними.

8. Найпоширенішою формою розумової відсталості є:

- а) деменція;
- б) синдром Дауна;
- в) олігофренія;
- г) епілепсія.

9 Кількість учнів у класі спеціальної школи не повинна

перевищувати:

- а) 5 осіб;
- б) 10 осіб;
- в) 12 осіб;
- г) 15 осіб.

10. До особливостей психічного розвитку дітей з порушенням інтелектуального розвитку НЕ належать:

- а) стійке порушення пізнавальної діяльності;
- б) порушення емоційної сфери;
- в) порушення рухової діяльності;
- г) сповільнений темп та обсяг сприйняття.

Рекомендована література: [6-с.67], [7-с.87], [14-с.123], [18-с.12]

Тема 9. Спеціальна освіта дітей з труднощами в навчанні (затримка психічного розвитку)

1. Яке визначення «затримки психічного розвитку» є вірним:

- а) – це патологія психічної діяльності, яка проявляється в неврівноваженості поведінки, поганій пристосованості до змін в наколишньому середовищі, невмінні підкорятися вимогам оточуючих, у підвищеній реактивності;
- б) – це стійке незворотне порушення інтелектуальної сфери, внаслідок ураження головного мозку;
- в) – це сповільнення темпів психічного розвитку, внаслідок функціонального пошкодження кори головного мозку.

2. ЗПР конституційного походження обумовлена:

- а) хронічними захворюваннями (інфекціями і алергічними станами), вродженими і набутими соматичними захворюваннями;
- б) несприятливими умовами виховання, які перешкоджають правильному формуванню особистості дитини;
- в) вроджено-конституційною етіологією (наявність сімейних випадків), а також внутрішньоутробними або обмінно-трофічними розладами перших років життя;
- г) патологією вагітності, недоношеністю, асфіксією, й травмами під час пологів, післяпологовими нейроінфекціями.

3. У дітей із ЗПР яскраво виражена нерівномірність формування:

- а) уваги;
- б) сприйняття;
- в) пам'яті;
- г) усі відповіді вірні.

4. Затримка психічного розвитку може бути викликана:

- а) соматичними захворюваннями;
- б) органічними ураженнями ЦНС;
- в) дефектами конституції дитини;
- г) усі відповіді є правильними.

5. У вітчизняній спеціальній педагогіці „затримка психічного розвитку” є поняттям:

- а) соціальним;
- б) реабілітаційним;
- в) клініко-фізіологічним;
- г) психолого-педагогічним.

6. ЗПР церебрально-органічного походження обумовлена:

- а) несприятливими умовами виховання, які перешкоджають правильному формуванню особистості дитини;
- б) патологією вагітності, недоношеністю, асфіксією й травмами під час пологів, післяпологовими нейроінфекціями;
- в) хронічними захворюваннями (інфекціями та алергічними станами), вродженими або набутими соматичними захворюваннями;
- г) вроджено-конституційною етіологією (наявність сімейних випадків), а також внутрішньоутробними або обмінно-трофічними розладами перших років життя.

7. Встановіть відповідність:

- а) ЗПР конституціонального походження;
- б) ЗПР соматогенного походження;
- в) ЗПР психогенного походження;
- г) ЗПР церебрально-органічного походження.

1). Спадково обумовлений психічний, психофізичний інфантилізм (гармонійний або дисгармонічний).

2). Обумовлений хронічними соматичними захворюваннями внутрішніх органів дитини.

3) Пов'язується з несприятливими умовами виховання, що обмежують або спотворюють стимуляцію психічного розвитку (на ранніх етапах) дитини.

4). Найпоширеніший тип ЗПР, викликає найбільш виражені порушення в емоційно-вольовій і пізнавальній діяльності.

8. Як більш характерні для дітей із ЗПР особливості уваги виділяють:

а) недостатньо сформовані просторові уявлення;

б) нестійкість та труднощі переключення;

в) аналіз, порівняння та узагальнення;

г) зниження пізнавальної активності.

9. У корекційній роботі з дітьми із ЗПР лікувальні та профілактичні заходи передбачають:

а) корекцію порушень опорно-рухового апарату;

б) зміцнення фізичного й психоневрологічного здоров'я;

в) корекцію пізнавальної діяльності та мовлення;

г) формування готовності до сприйняття найскладніших розділів програми.

10. До напрямів реалізації системи навчання з дітьми із ЗПР не належить:

а) діагностико-консультативний;

б) корекційно-розвивальний;

в) професійно-орієнтований;

г) навчально-виховний.

Рекомендована література: [6-с.67], [7-с.87],[14-с.123],[18-с.12]

Тема 10. Спеціальна освіта при аутизмі і аутистичних рисах особистості

1. Аутизм – це:

а) стійке відхилення у свідомості та поведінці дітей, яке обумовлене негативним впливом середовища й недоліками виховання;

б) стан психіки, що характеризується відходом від реальності та порушенням комунікативності;

в) форма набутого слабоумства, недостатність пізнавальних функцій;

- г) усі відповіді є правильними.
2. Хто першим описав аутизм як синдром?
- а) Райхлер;
 - б) Каннер;
 - в) Гілберт
3. Коли вперше був застосований термін “аутизм”?
- а) 1989;
 - б) 1943;
 - в) 1911.
4. Ранній дитячий аутизм виникає переважно у віці:
- а) 1,5-2 р.;
 - б) 5-7 р.;
 - в) 3-4 р.;
 - г) 9-10 р.
5. Причини аутизму – це:
- а) роль генетичних факторів;
 - б) органічне ураження ЦНС;
 - в) психогенний фактор;
 - г) усі відповіді є правильними.
6. До характерних проявів раннього дитячого аутизму НЕ належить:
- а) фіксація погляду, особливо на обличчі іншої людини, неперенесення прямого контакту „очі в очі”;
 - б) індиферентне ставлення до оточуючих;
 - в) порушення рухової сфери;
 - г) ставлення до дискомфорту парадоксальне: або не переносить, або байдуже.
7. Для дітей з аутизмом характерна:
- а) одноманітна, нецілеспрямована рухова активність;
 - б) велика варіативність розвитку мовлення;
 - в) підвищена чутливість до свого оточення;
 - г) усі відповіді є правильними.
8. До рекомендацій психологів щодо допомоги аутичним дітям не входить:
- а) встановлення емоційного контакту із аутичною дитиною;
 - б) побудова програми навчання з опорою на ті види діяльності, у яких дитина є успішною;

в) використання мімико-жестової мови в процесі корекційно-розвиваючої діяльності;

г) чергування видів діяльності з метою профілактики стомлення.

9. Вкажіть перший етап роботи з дитиною з РАС (аутизм)

а) подолання труднощів діяльності дитини.

б) встановлення емоційного контакту.

в) робота «з ритуалами-стереотипами» дитини.

Рекомендована література: [6-с.67], [7-с.87], [14-с.123], [18-с.12]

Тема 11. Порушення поведінки у дітей

1. Діти із розладами емоційно-вольової сфери характеризуються:

а) проявом незрілості психічних і психомоторних функцій у результаті сповільненого дозрівання морфофункціональних систем мозку;

б) стійким, явно вираженим зниженням пізнавальної діяльності, що виникло на основі органічного ураження центральної нервової системи;

в) захворювання незрілого мозку, яке виникає під впливом різноманітних шкідливих факторів;

г) порушенням розвитку соціальної взаємодії.

2. Відхилення в поведінці – це

а) девіація

б) депривація

в) дезадаптація

г) дезорієнтація

3. Порушення поведінки в дітей можуть бути обумовлені:

а) конфліктними переживаннями;

б) реактивними станами;

в) психопатією;

г) усі відповіді є правильними.

4. Реактивні стани визначаються як:

а) захворювання незрілого мозку, яке виникає під впливом різноманітних шкідливих факторів;

б) тимчасові нервово-психічні розлади, які не пов'язані з органічними або функціональними порушеннями центральної нервової системи;

в) прояв незрілості психічних та психомоторних функцій в результаті сповільненого дозрівання морфофункціональних систем мозку;

г) усі відповіді є правильними.

5. Дітям з цим видом психопатії притаманні риси аутизму, вони уникають спілкування, самотність і світ фантазій воліють суспільству однолітків. Для їх емоційної сфери характерні, з одного боку підвищена емоційність і вразливість, а з іншого боку, байдужість по відношенню до рідних і близьких, емоційна холодність. Розвиток мовлення у таких дітей обганяє розвиток моторики. Це діти:

а) з психастенічною психопатією;

б) з істероїдною психопатією;

в) з шизоїдною психопатією;

г) з епілептоїдною психопатією.

6. Серед різновидів психопатії не виділяють:

а) органічну психопатію;

б) соматогенну психопатію;

в) конституційну психопатію;

г) усі відповіді є правильними.

7. Психічна декомпенсація психопатоподібного типу виявляється в:

а) емоційно-вольовій нестійкості;

б) афективній збудливості й руховій розгальмованості;

в) патології захоплень;

г) усі відповіді є правильними.

8. Психічна декомпенсація невротичного типу пов'язана з:

а) хворобливим переживанням відчуття своєї інтелектуальної неповноцінності;

б) порушеннями шкільної дисципліни та асоціальною поведінкою;

в) переважанням афектної збудливості й рухового розгальмування;

г) переважанням емоційно-вольової нестійкості.

9. Синдром з гіперактивністю дефіциту уваги характеризується:

- а) частими, тривалими відволіканнями;
- б) несформованістю організації діяльності;
- в) неухважністю;
- г) усі відповіді є правильними.

10. При якому розладі емоційно-вольової сфери відмічається зниження емоційного контакту, стереотипність поведінки та порушення комунікативної функції:

- а) ранньому дитячому аутизмі;
- б) істерії;
- в) психопатії.

Рекомендована література: [1-с.67], [3-с.87], [7-с.131], [25-с.10], [27-с.14]

Тема 12. Розвиток і освіта дітей зі складними вадами розвитку

1. До складних порушень дитячого розвитку належать:

- а) тільки первинні порушення;
- б) поєднання двох або більше психофізичних порушень;
- в) одне складне психофізичне порушення;
- г) усі відповіді є правильними.

2. У сучасній спеціальній літературі в номінації складних порушень позначаються:

- а) тільки вторинні порушення;
- б) додаткові порушення, обумовлені первинним дефектом;
- в) тільки первинні порушення;
- г) усі відповіді є правильними.

3. Як синонім терміну „складне порушення” в літературі використовується термін:

- а) „складні аномалії розвитку”;
- б) „комбіновані порушення”;
- в) „складна структура порушення”;
- г) усі відповіді є правильними.

4. Залежно від структури порушення діти зі складними порушеннями поділяються на:

- а) 4 групи;
- б) 3 групи;

в) 2 групи;

г) 5 груп.

5. До першочергових завдань у роботі з дітьми із поєднаними порушеннями належить:

а) вирішення проблеми ранньої діагностики складного дефекту;

б) побудова та розвиток реабілітаційної допомоги для даних дітей;

в) встановлення закономірностей корекційного навчально-виховного процесу;

г) розроблення спеціальних технічних засобів.

6. У даний час виділяють такі групи дітей зі складним дефектом:

а) розумово відсталі глухі або слабочуючі;

б) сліпоглухонімі;

в) глухі слабозорі;

г) усі відповіді є правильними.

7. Складний дефект – це:

а) фізичний чи психічний недолік (вада, аномалія), який порушує хід нормального розвитку;

б) не просто сума двох (а іноді і більше) дефектів; він є якісно своєрідним та має свою структуру;

в) відхилення від норми, від загальної закономірності, неправильність у розвитку;

г) усі відповіді є правильними.

8. Для навчання, виховання і соціальної адаптації дітей і підлітків зі складними, важкими порушеннями в розвитку, з супутніми захворюваннями, а також для надання їм комплексної допомоги створюються:

а) реабілітаційні центри різних профілів

б) інклюзивно-ресурсні центри

в) психологічна служба

г) соціальні служби

9. Спеціальні завдання спеціальних навчальних закладів, у яких знаходяться діти зі складними порушеннями, полягають у:

а) формуванні пізнавальної й практичної діяльності дітей даної категорії;

б) формуванні просторового орієнтування;

в) включенні дітей та підлітків у соціально-побутове оточення;

г) усі відповіді є правильними.

10. Назвіть прізвище видатного дефектолога, яка була сліпоглухою:

а) Є.Л. Гончарова;

б) О.І. Скороходова;

в) Т.В. Розанова;

г) З.А. Пономарьов.

Рекомендована література: [6-с.67], [7-с.87], [14-с.123], [18-с.12]

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Тестові завдання оцінюються за номінальною шкалою (1 бал за правильний відповідь, 0 балів за неправильну відповідь). За такою шкалою оцінюється все завдання цілком, а не одна з його частин.

Підсумкова оцінка по тесту формується шляхом підсумовування набраних балів і віднесення їх до загальної кількості питань в завданні. Помноживши отримане значення на 100%, можна привести підсумкову оцінку до традиційної наступним чином:

«2 (незадовільно)» - менше 50%

«3 (задовільно)» - 50% - 70%

«4 (добре)» - 70% - 90%

«5 (відмінно)» - 90% - 100%.

IV. КЛЮЧІ ДО РОЗВ'ЯЗАННЯ ТЕСТІВ

Тема 1. Спеціальна педагогіка як наука.

1-в; 2-б; 3-в; 4-г; 5-в; 6-(а-3,б-2,в-1,г-4); 7-.б; 8-в; 9-в; 10- (1-б, 2-а, 3-в).

Тема 2. Особи з порушенням психофізичного розвитку як суб'єкт спеціальної педагогіки.

1-в; 2-а; 3-г; 4-а; 5-в; 6-б; 7-а; 8-б; 9-в; 10- б.

Тема 3. Історія становлення і розвитку національної системи освіти осіб з особливими освітніми потребами.

1-б; 2-а; 3-б; 4-а; 5-в; 6-в; 7-а; 8-б; 9-а; 10- а.

Тема 4. Сучасні концептуальні засади розвитку системи освіти дітей з особливими освітніми потребами в Україні.

1-б; 2-в; 3-б; 4-г; 5-б; 6-а; 7-г; 8-а; 9-а; 10- в.

Тема 5. Педагогічні системи освіти осіб з вадами слуху.

1-а; 2-а; 3-в; 4-в; 5-б; 6-б; 7-г; 8-а; 9-а; 10- в.

Тема 6. Спеціальна освіта осіб з порушеннями зору.

1-в; 2-б; 3-в; 4-г; 5-г; 6-б; 7-б; 8-б; 9-б; 10- г.

Тема 7. Спеціальна освіта осіб з порушеннями опорно-рухового апарату.

1-б; 2-в; 3-б; 4-в; 5-а; 6-г; 7-в; 8-г; 9-а; 10- б.

Тема 8. Освіта осіб з порушенням розумового розвитку (розумовою відсталістю).

1-а; 2-а; 3-(1-в, 2-б, 3-а); 4-а; 5-в; 6-в; 7-г; 8-в; 9-в; 10- в.

Тема 9. Спеціальна освіта дітей з труднощами в навчанні (затримка психічного розвитку).

1-в; 2-в; 3-г; 4-г; 5-г; 6-б; 7- (а-1, б-2, в-3, г-4); 8-б; 9-б; 10- а.

Тема 10. Спеціальна освіта при аутизмі і аутистичних рисах особистості.

1-б; 2-б; 3-б; 4-а; 5-г; 6-в; 7-г; 8-а; 9-б; 10- б.

Тема 11. Порушення поведінки у дітей.

1-а; 2-а; 3- г; 4-б; 5-в; 6-б; 7-г; 8-в; 9-г; 10- а.

Тема 12. Розвиток і освіта дітей зі складними вадами розвитку.

1-б; 2-в; 3-г; 4-а; 5-г; 6-в; 7-б; 8-а; 9-г; 10-б.

V. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ТА РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базима Н.В., Качуровська О.Б., Коломієць Ю.В., Мартиненко І.В. Дитина з труднощами в навчанні в інклюзивному класі : навч.-метод. посібник. / За ред. І.В. Мартиненко, М.К. Шеремет. К. : ДІА, 2019. 148 с.
2. Войтко В. Навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами: сучасні підходи : навчально-методичний посібник / В. Войтко. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2016. – 84 с.
3. Выготский Л.С. Принципы воспитания физически дефективных детей / Л. С. Выготский // Основы дефектологии. – С–П, М.: Изд-во «Лань»., 2003, – С. 96.
4. Дегтяренко, Т. М. Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегія управління : Монографія / Т. М. Дегтяренко. – Суми : Університетська книга, 2011. – 403 с.
5. Дефектологічний словник / В.І. Бондаря. – К: Милосердя України, 2001.
6. Дитина із сенсорними порушеннями: розвиток, навчання, виховання: зб. наук. праць / За ред. А. А. Колупасвої. К.: Педагогічна думка, 2012. Вип. 3. 130 с.

Допоміжна

7. Зайченко І. В. Історія педагогіки. У двох книгах. Книга II. Школа освіта і педагогічна думка в Україні: навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 1032 с.
8. Закон України «Про загальну середню освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/651-14>. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
9. Засенко, В. Сучасні проблеми теорії і практики навчання дітей з особливими потребами.
10. Кисла О.Ф. Корекційна педагогіка: навчальний посібник. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 338 с.
11. Кобильченко В., Омельченко І. Спеціальна психологія: підручник. К: ВЦ «Академія», 2020. 223 с. Колупасова А., Таранченко О. Освіта дітей з особливими потребами за часів

- незалежності України: етапність у стратегічному вимірі. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2016. № 3 (79). С. 7-18.
12. Коваленко Є. І. Історія зарубіжної педагогіки: хрестоматія, навч. посібник для студентів ВНЗ / за ред. Є. І. Коваленка. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 664 с.
13. Колишкін О.В. Вступ до спеціальності «Корекційна освіта»: Навч. посібн.– Суми : Університетська книга, 2008. – 397 с.
14. Колупаєва А., Таранченко О. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навч.-метод. посібник. Харків, Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.
15. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf> Концепція розвитку педагогічної освіти України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Serpneva%20conferentcia/2019/Presentationi/konceptcia-rozvitku-pedagogichnoi-osviti.pdf>
16. Костенко Т. Учні початкових класів із порушеннями зору: навчання та розвиток: навч.-метод. посібник. Харків, Вид-во «Ранок», 2020. 128 с.
17. Костенко Т., Гудим І. Навчання дітей із порушеннями зору: навч.-метод. посібник. Харків, Вид-во «Ранок», 2019. 184 с.
18. Логопедія: підручник / За ред. М.К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 776 с.
19. Миронова С. Нова Українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах: навч.-метод. посібник. Тернопіль: Астон, 2020. 176 с. Навчання дітей із порушеннями слуху: навч.-метод. посібник / С.В. Кульбіда та ін. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 216 с.
20. Недозим І. Учні початкових класів із розладами аутистичного спектра: навчання та розвиток: навч.-метод. посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 96 с. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник / С.П. Миронова, О.В. Гаврилов, М.П. Матвєєва; за заг. ред. С.П.

Миронової. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. 264 с.

21. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. К.: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
22. Рібцун Ю. Учні початкових класів із тяжкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток: навч.-метод. посіб. Львів: Світ, 2020. 264 с.
23. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. Київ: Грамота, 2013. 504 с.
24. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: Підручни. – ч. 1. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2007.
25. Скрипник Т. В., Мартинчук О. В. Алгоритм психолого-педагогічного супроводу учнів молодшого шкільного віку з особливими освітніми потребами. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія.* 2021. Том 32 (71). № 2. 2021. С. 163-168.
26. Скрипник Т.В. Діти з аутизмом в інклюзії: сценарії успіху: монографія. К.: Альянст, 2019. 196 с.
27. Софій Н., Найда Ю. Середовище, що належить дітям: поради для педагогів закладів дошкільної освіти / За заг. ред. В.В. Засенка. К., 2019. 65 с.
28. Специальная дошкольная педагогика: учебное пособие / Е.А. Стребелева, А.Л. Венгер, Е.А. Екжанова и др.; Под ред. Е.А. Стребелевой. М.: Академия, 2001. 312 с.
29. Специальная педагогика: в 3 т.: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Н. М. Назаровой. Т. 1: История специальной педагогики. М.: Академия, 2007. 352 с.
30. Специальная педагогика: в 3 т.: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Н. М. Назаровой. Т. 2: Общие основы специальной педагогики. М.: Издательский центр «Академия», 2008. 352 с.
31. Специальная педагогика: в 3 т.: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / под ред. Н. М. Назаровой. Т. 3: Педагогические системы специального образования. М.: Издательский центр «Академия», 2008. 400 с.

32. Спеціальна педагогіка : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О.В. Мартинчук, І.М. Маруненко, К.В. Луцько та ін. — К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2017. — 364 с.
33. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу. Частина I / І. В. Серeda, В. А. Кисличенко. — Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. — 164 с.
34. Спеціальна педагогіка з основами спеціальної дидактики: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу. Частина I / І. В. Серeda, В. А. Кисличенко. — Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. — 164 с.
35. Таранченко О. Соціокультурний контекст змін в освіті осіб з особливими потребами в Україні. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2016. № 4 (80). С. 87-95.
36. Учні початкових класів із особливими освітніми потребами: навчання та супровід: навч.-метод. посібник / Л.І. Прохоренко, О.О. Бабяк, В.В. Засенко, Н.А. Ярмола : навч.-метод. посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 160 с.
37. Учні початкових класів із порушеннями слуху: навчання та розвиток: навч.-метод. посібник / С.В. Кульбіда, С.В. Литовченко, В.В. Жук, В.В. Литвинова. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 144 с.
38. Чеботарьова О., Гладченко І. Учні початкових класів із порушеннями інтелектуального розвитку: навчання та розвиток: навч.-метод. посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 128 с.
39. Шипицына Л.М., Мамайчук И.И. Детский церебральный паралич. Санкт-Петербург: Дидактика Плюс, М.: Институт общегуманитарных исследований, 2001. Шульженко Д. Аутизм — не вирок. Львів: Кальварія, 2010. 224 с.
40. Якщо дитина погано чує / В. П. Зінкевич, А. О. Біла, І. М. Степаненко [та ін.] ; Зінкевич В.П. та ін. — К. : Шкільний світ, 2010. — 112 с.

Навчально-методичне видання

Кас'яненко О.М.

Спеціальна педагогіка
Збірник тестових завдань з курсу

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 6984 від 20.11.2019 р

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>